

BANGHAY-ARALIN TUNGKOL SA BATAS MILITAR

Baitang: Ikalimang Baitang

DI PA TAPOS ANG LABAN: BATAS MILITAR, NOON AT NGAYON

Batayang Tanong:

- Bakit hindi pa rin tayo makausad mula sa Batas Militar, higit 30 taon pagkatapos ng EDSA People Power Revolution?
- Paano mapipigilan ang muling pag-iral ng karahasan, kasinungalingan, at kasakiman sa Filipinas?

Pag-unawa:

1. Hindi pa rin tayo nakakausad mula sa malagim na panahon ng Batas Militar dahil hanggang ngayon, pinagbabayaran ng karaniwang mamamayang Filipino ang mga utang na dulot ng kasakiman ng Administrasyong Marcos.
2. Bukod sa yamang nilustay ng pamahalaan noong panahon ng Batas Militar, napakaraming biktima ng karahasan ang hindi pa rin nabibigyan ng hustisya; at nagpapatuloy ang karahasang ito sa kasalukuyan.
3. Mahalagang balikan nang paulit-ulit ang mga pangyayari noong panahon ng Administrasyong Marcos upang mamulat tayo sa katotohanang nililihim ng sinasabing kapayapaan at katiwasayan ng Batas Militar.
4. Lalong mahalaga na ipagpatuloy ang pagmamatiyag ng bawat mamamayan sa banta ng muling pagpapatupad ng Batas Militar, at maging handa sa pagtatanggol ng ating mga karapatan sa mapayapa at makatuwirang paraan.
5. Bilang isinilang sa Panahong Dihital, marami tayong kagamitan na makatutulong sa pagpapalaganap ng wastong kaalaman at paglunsad ng mga mapayapang kilusan sa social media at sa tunay na buhay.

Patunay ng Pag-unawa:

1. Natutukoy ang mga kaso ng katiwalian at karahasan sa panahon ng Batas Militar at ng Administrasyong Marcos at naiuugnay ito sa mga suliraning nararanasan ng mga Filipino sa kasalukuyan.
2. Nakaiisip ng malikhaing paraan upang magsimula ng mapayapang kilusan upang labanan ang Batas Militar sa iba't ibang anyo nito sa kasalukuyang panahon.
3. Nakapagsasaliksik ng wastong kaalaman tungkol sa Administrasyong Marcos at Batas Militar gamit ng iba't ibang uri ng primarya at sekundaryang batis at itanghal ito sa malikhaing paraan.

Kasanayan:

1. Nakapagsasaliksik ng wastong kaalaman gamit ng primarya at sekundaryang batis.
2. Nakabubuo ng hinuha at naiuugnay ang mga pangyayari noon at ngayon.
3. Nakabubuo ng malikhaing proyekto gamit ng masusing pagsiyasat ng mga nasaliksik na kaalaman at nabuong hinuha at ugnayan.

Kaalaman:

1. Sa kaniyang 20 taon bilang Pangulo ng Filipinas, nagnakaw si Ferdinand Marcos ng hindi bababa sa US\$5,000,000,000 gawa ng pagkamkam ng mga pribadong kumpanya, pagpapautang sa mga taong malapít o kaugnay ng pamilyang Marcos, mataas na patong sa mga proyekto ng gobyerno, at maging tahas na pagnanakaw mula sa pambansang pananalapi ng Filipinas.
2. Kabilang sa mga proyekto ng gobyerno na may malaking patong ay ang Bataan Nuclear Power Plant na hindi kailanman nagamit dahil sa di-mahusay na pagpapatayo nito, maaaring makapinsala sa kapaligiran at kalusugan ng mga tao. Isa ito sa mga utang na patuloy nating binabayaran sa kasalukuyan (PHP12,000,000 bawat taon).
3. Tinatayang halos PHP400,000,000,000 ang pambansang utang ng Filipinas sa katapusan ng Administrasyong Marcos—katumbas ng PHP300,000,000,000,000 ngayon, na siya ring katumbas ng higit 9,000,000 na silid-aralan para sa mga paaralang pampubliko.
4. Bago naging talamak ang di-makatarungang pagpaslang o tinatawag ngayong *extrajudicial killings* (“EJK”) sa kasalukuyang panahon, higit kumulang 3,000 tao ang pinapatay ng Administrasyong Marcos upang patahimikin ang mga tao at grupong sumasalungat sa kanilang baluktot na pamamalakad. Marami sa mga kasong ito ang hindi pa nalulutas, at malaya pa ang mga tao sa likod nito.
5. Sa 20 taon ng kaniyang pagiging Pangulo ng Filipinas, nagkaroon ng kapangyarihan ang kapulisan at militar na ipakulong ang sinuman para sa kahit anong pagkakasalang mapuna nila, gaano man ito kaliit, at nang walang sapat na imbestigasyon at paglilitis. Tinatayang umabot sa 70,000 tao ang naging biktima nito.
6. Sa 70,000 tao na nakulong nang walang ebidensya o paglilitis, kalahati sa kanila (35,000) ang pinahirapan gamit ng iba’t-ibang uri ng *torture*: pagbugbog, pangongoryente, pagbabanta sa mga kamag-anak, at iba pa.
7. Isang pagkilos na kung tawagin ay *historical revisionism* na isinusulong ng mga patuloy na naniniwala kay Marcos ay nagbabantang burahin mula sa pambansang alaala, at maging sa mga aklat at iba pang talá ng kasaysayan ang karahasan at kasakiman ng Administrasyong Marcos.
8. Binabaluktot rin ng kilusang *historical revisionism* ang imahe ni Marcos upang gawin siyang tagapagligtas, na siyang nauwi sa kaniyang pagpapalibing sa Libingan ng mga Bayani noong ika-18 ng Nobyembre 2016.

Mga Sanggunian:

- Primaryang Batis Ukol sa Administrasyong Marcos at Panahon ng Batas Militar:

The Conjugal Dictatorship ni Primitivo Mijares (libreng kopya)

<http://rizalls.lib.admu.edu.ph:8080/ebooks2/Primitivo%20Mijares.pdf> Ukol sa mga Perang Kinamkam ng Administrasyong Marcos: <http://www.gov.ph/edsa/infographics/>

<http://cnnphilippines.com/news/2015/11/25/timeline-marcos-ill-gotten-wealth-jewels-properties-paintings.html>

- Ukol sa Presyo ng Isang Paaralan ng DepEd Noong Administrasyong Aquino:

<http://newsinfo.inquirer.net/61635/drilon-questions-p650000-cost-to-construct-just-one-classroom>

- Iba Pang Mga Salaysay, Sanaysay, at Kaalaman Ukol sa Administrasyong Marcos at Panahon ng Batas Militar:

<http://www.bantayog.org/> <http://www.gov.ph/edsa/> <http://martiallaw.ph/>